

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 575/2016
20.04.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван В. Ћаловић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ из ..., кога заступа Александар Ковачевић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4814/14 од 05.11.2015. године, у седници одржаној 20.04.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и преиначује пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4814/14 од 05.11.2015. године, тако што се обавезује тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини 18 зарада исплати још 211.658,94 динара (поред досуђених 540.000,00 динара) са законском затезном каматом од 05.11.2015. године до исплате у року од осам дана од дана достављања пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизија тужиоца у преосталом делу и ревизија туженог у целости изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4814/14 од 05.11.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П1 316/13 од 09.09.2014. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду број ... од 08.04.2010. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду као незаконито. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му због незаконитог престанка радног односа исплати на име накнаде штете 1.503.317,88 динара који износ одговара износу 36 зарада помножених са 41.758,83 динара који би тужилац остварио да је био на раду код туженог, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован компензациони приговор туженог којим је тражио да се тужиоцу од тражене накнаде штете од 1.503.317,88 динара

одбије износ исплаћене отпремнине од 473.175,00 динара. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 471.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4814/14 од 05.11.2015. године, ставом првим изреке одбачена је као недозвољена жалба тужиоца изјављена против првостепене пресуде у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и четвртном изреке. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог број ... од 08.04.2010. године о отказу уговора о раду тужиоцу. Ставом петим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да му исплати накнаду штете у висини од 18 зарада које би остварио да ради, а у износу од 540.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 05.11.2015. године до исплате, док је одбијен као неоснован захтев за разлику од досуђене накнаде у висини 18 зарада до потраживане накнаде штете у висини 36 зарада која представља разлику између досуђеног износа од 540.000,00 динара до траженог износа од 1.503.317,88 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде парничних трошкова исплати 309.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац и тужени су изјавили ревизије: тужилац због погрешне примене материјалног права, а тужени због свих законом прописаних разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), који се примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана, а ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом туженог одређено не указује.

Према чињеничном стању утврђеном после одржане расправе пред другостепеним судом, тужилац је код туженог био у радном односу у периоду од 23.12.1991. године до 08.04.2010. године. Обављао је послове ... у „Б“ сектору, а поред њега, те послове су обављала још три извршиоца. Послови које је тужилац радио дефинисани су Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији бр. ... од 17.08.2009. године у делу III/1.2.3 – референт припреме и евиденције којим је предвиђено да четири извршиоца раде те послове. Тужени послује у саставу групације „ВВ“ чије је седиште у ..., а у просторијама магацина туженог у исте послове радили су и запослени код „ГГ“ и туженог с тим што је ДД био непосредни руководилац свима. У сектору „А“ постојећем у истом магацину туженог у ... непосредни руководилац је била ЂЂ. Тужени је отворио дистрибутивни центар у ... због чега се смањио обим посла у ... па је тужени упутио понуду запосленима у ... да пређу на рад у ..., за коју је тужилац био заинтересован, али до његовог преласка у ... није дошло. Тужени није извршио оцењивање рада тужиоца пре доношења

спорног решења, нити је у периоду који је претходио доношењу спорног решења вршио оцењивање запослених у дистрибутивном центру у ..., већ је после доношења спорног решења руководиоцима сектора „А“ и „Б“ ДД и ЂЂ усмено наложено да оцењују рад запослених. Одлуком Управног одбора туженог од 06.04.2010. године утврђен је престанак потребе за радом тужиоца и ЕЕ, због организационих промена које су довеле до смањења броја запослених. Спорним решењем бр. ... од 08.04.2010. године утврђено је да тужиоцу престаје радни однос на основу члана 179. тачка 9. Закона о раду због смањења броја запослених уз исплату отпремнине. Тужилац је рођен ... године, има преко 20 година радног стажа и троје деце коју издржава.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су поништили као незаконито решење туженог од 08.04.2010. године о отказу уговора о раду тужиоцу.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Сл. гласник РС“, број 24/2005, 61/2005, 54/2009) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У конкретном случају тужени је утврдио да је престала потреба за радом тужиоца, као једног од четири запослена који су обављали исте послове у сектору „Б“ у магацину у ..., због смањења обима посла. Како је на пословима које је тужилац обављао дошло до смањења броја извршилаца са четири на три, тужени је на све извршиоце ових послова морао применити критеријуме за утврђивање вишка запослених који се и примењују управо у ситуацији смањења броја извршилаца, када је потребно од више извршилаца на једном радном месту одредити ко од њих представља вишак, зато што постоји конкуренција више запослених за једно радно место. У поступку утврђивања вишка запослених тужени није применио никакве критеријуме (код туженог није закључен појединачни колективни уговор). Из одлуке Управног одбора од 06.04.2010. године произлази да том одлуком нису утврђени критеријуми, због чега је остало нејасно зашто је тужилац као један од укупно четири запослена на истим пословима проглашен за вишак (пored тужиоца још само један запослени на другим пословима – ЕЕ је проглашен за вишак, с тим што акт о систематизацији није мењан). Стога је правилан закључак нижестепених суда да спорно решење из овог разлога није законито, а супротне ревизијске наводе туженог да је примењен критеријум резултата рада и вршено оцењивање, што је истицано и пред нижестепеним судовима, ревизијски суд оцењује неоснованим, јер су паушални и произвољни, односно нису доказани.

Како тужени није у правилно спроведеном поступку утврдио да је за радом тужиоца престала потреба, то није образован отказни разлог прописан чланом 179. тачка 9. Закона о раду, па је правилно поништено спорно решење од 08.04.2010. године.

Одлучујући о захтеву за накнаду штете, који је тужилац поставио уместо враћања на рад, другостепени суд је на основу члана 191. став 4. Закона о раду

досудио тужиоцу укупно 540.000,00 динара што представља 18 зарада које би тужилац остварио да ради.

Одредбом члана 191. став 4. Закона о раду прописано је да ако суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради, и то зависно од временаведеног у радном односу и година живота запосленог као и броја издржаваних чланова породице.

По оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд закључио да у конкретном случају има места примени наведене одредбе, јер је тужиоцу незаконито престао радни однос и тужилац је поставио захтев за накнаду ове штете. Такође, правилно је другостепени суд оценио да с обзиром на прописане критеријуме тужилац има право на накнаду штете у висини 18 зарада које би остварио да ради (издржава троје деце, има око 20 година радног стажа и 47 година живота). Међутим, ревизијски суд је нашао да основано тужилац у ревизији указује да другостепени суд није правилно утврдио месечни износ зараде тужиоца као параметар за обрачун 18 зарада. Наиме, другостепени суд је досудио тужиоцу на име 18 зарада 540.000,00 динара, полазећи од тога да је месечна зарада тужиоца 30.000,00 динара, занемарујући неоспорен доказ изведен у првостепеном поступку – налаз о вештачењу од 25.08.2014. године вештака финансијске струке Гордане Ђаковић из кога произлази да просечна тромесечна (јануар – март 2010. године) зарада тужиоца износи 41.758,83 динара, па 18 ових зарада даје збир од 751.658,94 динара. Стога је ревизијски суд преиначио другостепену одлуку у одбијајућем делу и досудио тужиоцу још 211.658,94 динара, као разлику између 540.000,00 динара досуђених другостепеном одлуком и 751.658,94 динара колико тужиоцу укупно припада на име 18 зарада применом члана 191. став 4. Закона о раду. У преосталом делу ревизија тужиоца је одбијена, јер накнада штете до 36 зарада припада запосленом уместо враћања на рад, када такав захтев поднесе послодавац, а у конкретном случају захтев је поднео тужилац, а не тужени.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић